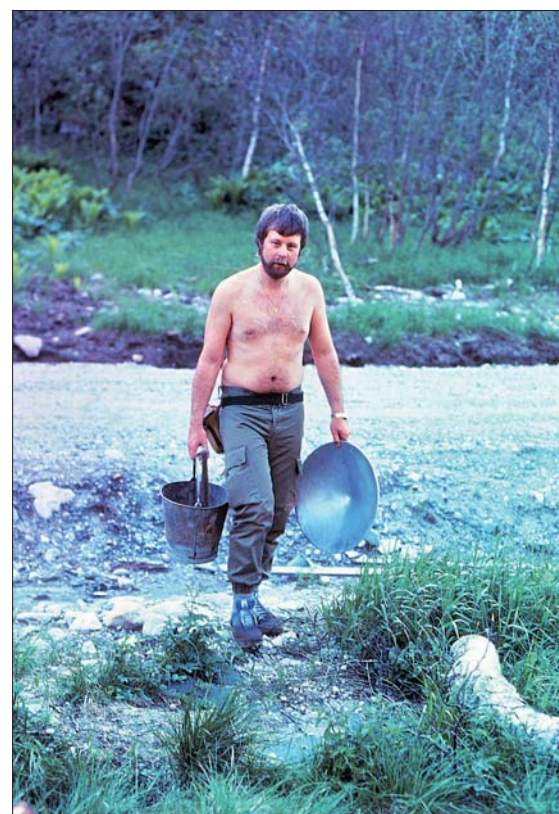


Hans-Jørgen Berg – in memoriam

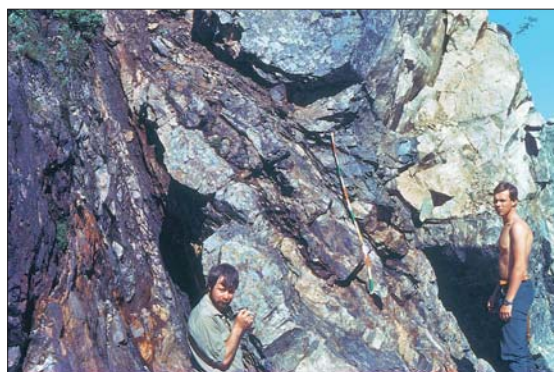
Av Tom V. Segalstad

Geologen Hans-Jørgen Berg sovnet stille inn natt til torsdag 11. desember nesten 56 år gammel. Han ble født 29. januar 1959. La meg få komme med noen tillegg (bl.a. bygget på min nekrolog over Hans-Jørgen Berg i Aftenposten 18. desember 2014) til Jørn H. Hurums nekrolog i Stein Nr. 1 - 2015, side 34 - 38.

Student Berg banket på min dør på 1980-tallet, og hevdet å ha funnet gull i Lommedalen! Riktignok små korn på en halv mm størrelse; ikke akkurat en gullgruve i hans oppvekstområde i Bærum. Men hans skarpe observasjonsevne ble demonstrert.



Hans-Jørgen Berg forsøker seg på gullvasking i Bogelva, som renner gjennom en av gullforekomstene i Bindalen, Nordland, sommeren 1988. Foto: Tom V. Segalstad.



Hans-Jørgen Berg (venstre) gjør feltarbeid sommeren 1988 ved en av de mest gullførende områder i Bindalen, Nordland, kalt "Klondike" av gruvefolkene som drev gravene her. Til høyre står Ingar F. Walder. Foto: Tom V. Segalstad.

Gull i naturen fascinerte Berg, som med slikt etternavn ville ta hovedfag i temæet gull, dannet i berget. Jeg foreslo hvilke kurs han burde ta, for å gi best mulighet for en god hovedfagsoppgave. I 1992 var oppgaven ferdig: "Geokjemi av gull i hydrotermale systemer, anvendt på tre norske forekomster". Vi hadde utført feltarbeid, mikroskopert, analysert væskeinneslutninger i mineraler, gjort isotopanalyser, og utviklet et dataprogram for å beregne løselighet og utfelling av gull fra nesten 100 forskjellige kjemiske reaksjoner. Berg fikk en særdeles god karakter. Han hadde også arbeidet innenfor et EU-prosjekt vi deltok i. Våre resultater ble presentert på flere internasjonale kongresser.

Vår institusjon, Mineralogisk-Geologisk Museum (nå del av Naturhistorisk Museum) ved Universitetet i Oslo, fikk ansatt Berg, hvor han drev laboratoriene for XRD og SEM-EDS. I mer enn 20 år, til slutt som overingeniør ved museets Seksjon for konservering og forskningsteknikk, var han en trygg og trofast hjelper for kolleger og studenter. Helt fra Internetts barndom la han inn mineralforekomster i databaser.

Han har publisert vitenskapelige bidrag både nasjonalt og internasjonalt, og oversatt en bok om edelsteiner og smykkesteiner utgitt av Cappelen.

På tross av alvorlig sykdom stilte han tappert på jobb hver dag, og øste av sin kunnskap og hjelpsomhet, og vi savner ham dypt.

En liten episode kan jeg vel ta med til slutt. Hans-Jørgen Berg (HJB) har en "kryptisk" takksigelse i sin hovedoppgave fra 1992: "Veileder har vært Tom V. Segalstad, Mineralogisk-Geologisk Museum, som introduserte meg til denne oppgaven. Han har vært meget imøtekommende ved alle henvendelser og spørsmål, samt sørget for meget standsmessige feltfrokoster." Hvor kommer dette med "feltfrokoster" fra? HJB, Ingar F. Walder (IFW) og jeg tilbragte noen sommerer i 1988 på gullforekomsten i Kolsvik, Bindalen i Nordland. Etter en drøy ukes tid ble vi lei av å spise bare hermetikk. IFW og jeg ble enige om å gå de ca. 5 km vei ned noen hundre høydemetre til Tosenfjorden, for å fiske noe fersk mat. Dette gjorde vi en lys Nordlands-natt, mens HJB sov sin uskyldige søvn i den gullgraver-hytten vi hadde fått låne av gruveselskapet, som satt på rettighetene til denne gullforekomsten. Vi fisket tre store torsker, og disse bar vi opp igjen disse ca. 5 km vei og noen hundre høydemetre langs en støvete grusvei. I hytten vekket vi HJB



Hans-Jørgen Berg utenfor Geologisk Museum under "Geologiens dag" 4. september 2009. Foto: Tom V. Segalstad.

ved 5-6-tiden på morgenen, kommanderte ham til å rense fisken, og å lage en standsmessig feltfrokost, mens IFW og jeg fikk oss en liten blund (for vi hadde jo ikke sovnet den natten). Dette glemte HJB aldri, at han ble dradd opp tidlig på morgenen, for å rense fisk til frokost! Men frokosten ble nok den beste feltfrokost vi noen gang har hatt!

Noen av Hans-Jørgen Bergs publikasjoner, som ikke var med i Hurums oversikt i Stein Nr. 1 - 2015:

Ihlen, P. M., Birkeland, A., **Berg**, H.-J. & Segalstad, T. V. 1988: The Kolsvik deposit: A representative example of epigenetic Au - As mineralization in the uppermost allocthon of the Norwegian Caledonides. *Bicentennial Gold 88*, Melbourne, Australia, 1 p.

Berg, H.-J. & Segalstad, T. V. 1989: Geochemical conditions for deposition of some hydrothermal gold deposits in Norway. *Terra Abstracts 1*, 25.

Segalstad, T. V. & **Berg**, H.-J. 1990: Geochemistry of gold in hydrothermal systems. *IAGOD (International Association on the Genesis of Ore Deposits)*, Ottawa, A178-A179.

Komplette referanser for følgende:

Segalstad, T. V. & **Berg**, H.-J. 1995: Geochemistry of gold in hydrothermal systems. In: Ihlen, P. M., Pedersen, M. & Stendal, H. (Eds.): Gold mineralization in the Nordic countries and Greenland. *Geological Survey of Greenland, Open File Series 95/10*, 90-91.

Segalstad, T.V., **Berg**, H.-J. & Telstø, L. 2008: *Metallogeny of the Kolsvik Gold Deposit at Bindalen, Northern Norway*. 33rd International Geological Congress, Oslo. 8 Aug. <http://www.cprm.gov.br/33IGC/1353273.html>

En rettelse – hans geokjemiske hovedoppgave var ikke fra 1994, og ble ikke utført ved Institutt for Geologi. Siden jeg var hans hovedfags-veileder, kan jeg oppgi den riktige referansen her:

Berg, H.-J. 1992: *Geokjemi av gull i hydrotermale systemer, anvendt på tre norske forekomster*. Hovedfagsoppgave ved Mineralogisk-Geologisk Museum, Universitetet i Oslo, 199 sider + 7 vedlegg (tilsammen 292 nummererte sider).